

CULTURA

La fosca bellesa de Radiohead, a la palestra de nou

Radiohead, la banda d'art-rock més coneguda del planeta, torna amb 'A moon shaped pool', novè àlbum llançat amb l'habitual misteri i habilitat per generar expectació. Els d'Oxford són un dels plats forts del proper Primavera Sound a Barcelona.

Reportatge de Xavier Aliaga

Des que l'any 1997 llançaren el seminal *Ok computer*, un disc de sinistra i pertorbadora bellesa, una proposta brillant que perforà amb la seua èpica manierista i un missatge amb un punt de nihilisme la ment de milions de persones, la banda d'Oxford Radiohead ha esdevingut paradigma de grup de rock que és capaç de reunir una aclaparadora parròquia de fidels sense rebaixar les pretensions artístiques. No és qualsevol cosa.

No obstant, la rèplica a *Ok Computer*, aquella "explosió engegadora" –segons la definició del músic i productor català Ricky Faulkner–, fou un disc radicalment diferent, encara més estrany i intangible, *Kid A* (2000), una aposta per l'electrònica i per dinàmiques ambientals que envolten temes boirosos, d'un singular lirisme construït sobre els dots vocals i compositius de Thom Yorke, el cripticisme de les lletres i un to general obscurantista. Gens apte per alimentar radiofórmules. Ni per

formar part de la banda sonora d'un bucòlic trajecte dominical en el monovolum familiar.

Sobre aquelles bases creatives (fagocitació i regurgitació de jazz, *kraut*, *ambient*, clàssica, *dreampop* o electrònica d'avantguarda), més la tensió rock dels inicis, el carisma de Yorke i la creativitat col·lectiva, han construït un discurs artístic de gran impacte i influència. Criticats per alguns sectors de la crítica per pretensiosos i grandiloqüents, o per rebolcar-se en la tristesa, el ben cert és que Radiohead ha formalitzat el miracle de ser un fenomen de masses –o, si voleu, un grup per a immenses minories: han venut fins ara 30 milions de discos– i ser apreciats, alhora, per paladars tan exquisits com el del compositor de música contemporània Steve Reich, amb qui han col·laborat. O pel crític de música clàssica de *The New Yorker*, Alex Ross.

Un rang de privilegi que fa que cada llançament de la banda d'Oxford –a intervals de tres a cinc anys– es convertisca en un esdeveniment cultural d'abast planetari. I des del llançament de l'àlbum *In rainbows* (2007), en alguna cosa més. Aquell disc, produït després de finalitzar el contracte de Radiohead amb la multinacional EMI, canvià les regles del joc. D'una banda, per la publicació en format digital que donava als seguidors la possibilitat de descarregar-lo pagant la voluntat. Una iniciativa polèmica, impensable aleshores en la indústria musical. De l'altra, suposà una revolució per la manera d'administrar el llançament, anunciant-lo únicament amb deu dies d'avançament.

El disc següent, *The King of limbs* (2011), fou pregonat encara amb més immediatesa. I obtingué una expectació equiparable. Però féu sonar les alarmes al voltant del vigor creatiu de Radiohead: més enllà de ser el primer disc des d'*Ok computer* que no ocupava el número 1 de les llistes britàniques, es tractava d'una proposta que aprofundia sense múscul en claus creatives ja rebregades. No és estrany que hagen pensat molt i molt el següent pas en comú. Però l'activitat en solitari dels membres de Radiohead ha estat intensa.

Des de la patinada relativa de *The King of limbs*, Yorke ha publicat un parell d'àlbums –amb el seu nom o amb el grup Atoms for peace– que explorava la via l'electrònica inaugurada en *Kid A*, amb resultats dispars, lluny de la rotunditat del seu debut en solitari, *The eraser* (2009). Per la seua banda, el guitarrista Jonny Greenwood ha consolidat el seu prestigi com a compositor, especialment amb les bandes sonores per a les pel·lícules del director de culte Paul Thomas Anderson *The master* i *Inherent vice*. I fins i tot el percussionista Phil Selway i l'altre guitarrista, Ed O'Brien, han signat treballs notables.

Tot i això, cinc anys sense notícies de la banda matriu eren una eternitat per als fans. El retorn, cas que es produïra, havia de ser sonat. Curiosament preparat. A finals del mes d'abril, la web del grup

COL·LECTIU CREATIU.

En blanc i negre, la foto promocional, amb un muntatge amb els cinc membres de Radiohead fotografiats per separat. Una manera d'anar, també contra el corrent. D'esquerra a dreta, Colin i Jonny Greenwood, Thom Yorke, Phil Selway i Ed O'Brien. En la fotografia gran, Yorke, en una actuació recent.

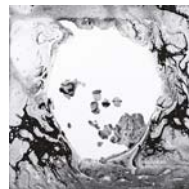
i els seus perfils de Twitter i Facebook es quedaren en blanc, amb la consegüent histèria entre els seguidors. Apagada preparatòria d'un parell de *teasers* d'avançament del disc. El dimarts dia 3 de maig, publicaven el single "Burn the witch", amb un videoclip animat dirigit per Chris Hopewell: una història contada amb un vehicle amable i un fons esgarrifós i amb lectures polítiques. Tres dies després, es publicava "Daydreaming", amb un videoclip dirigit ni més ni menys que per Paul Thomas Anderson, amb Thom Yorke fent d'actor d'una història amb final feliç (?) que es presta a moltes lectures: el cantant de Radiohead tot just ha acabat una complicada separació.

Llavors es digué que el disc eixiria el dia 8 de maig. Dies abans, però, els fans ja podien fer les seues descàrregues legals o encarregar luxoses edicions en vinil per uns 70 euros. O escoltar el disc en *streaming*. Curiosament, el disc físic arribarà a les botigues el dia 17 de juny. No cal dir que, durant tots aquests dies, l'atenció mediàtica i per part dels fans ha estat total i absoluta. A l'hora de fer aquestes ratlles, el vídeo de "Burn the witch" tenia més de dotze milions de visites en Youtube. "Daydreaming", cinc milions llargs.

El llançament, a més, coincideix amb el pas de la banda pel festival barceloní Primavera Sound, el dia 3 de juny, amb tot el paper venut des de febrer. Radiohead no tocaven a Barcelona des de l'any 2008. La fosca bellesa salta de nou a la palestra. ●

⊕ TORBADORA PISCINA EN FORMA DE LLUNA

Que els fans de Radiohead no passen ànsia: *A moon shaped pool* torna a ser, quasi una dècada després d'*In rainbows*, un gran àlbum. Tot i contenir material no enregistrat procedent del fons d'armari de la banda, el resultat és homogeni per la via de prescindir de l'electrònica nerviosa i dislocada –ja molt explorada– i optar per un discurs digital més subtil. Opció de contenció que també

afecta les guitarres. Aquest és un disc oníric, calmós, ric en creatius arranjaments de corda (els del single "Burn the witch" o de la descomunal "The num-

bers"), abundós en curoses capes i textures sonores, gairebé cinematogràfiques (sensacionals "Decks dark" i "Present tens"), fruit de l'aprenentatge febril i fabril de Jonny Greenwood. Hi ha passatges àrids, punyents ("Identikit"), però l'ambient depressiu marca de fàbrica deixa pas

a tons més lírics i continguts, fins i tot en la interpretació vocal de Yorke, expressiva però sòbria. Amb alguns temes d'una sorprenent senzillesa formal, com ara "Desert island". "True love waits", una cançó del repertori en directe (veu i guitarra) sotmesa a un precís

lifting de piano, fa de cloenda més que digna d'aquesta inspirada piscina en forma de lluna. Un àlbum amb el misteri d'un bany nocturn, fred i torbador.